

8-bob. Inventar va xo‘jalik jihozlarini hisobga olish xususiyatlari

68. Inventar va xo‘jalik jihozlarini foydalanishga topshirishda ularning qiymati vazifasiga qarab ishlab chiqarish xarajatlariga yoki davr xarajatlariga to‘liq hisobdan chiqarilib, keyin tashkilot tomonidan oddiy shakl bo‘yicha (bir tomonlama tartibda), tannarxi bo‘yicha nomlar (nomenklatura raqamlari) yoki guruhlar (yiriklashtirilgan komplektlar) kesimida tezkor miqdoriy hisob yuritiladi, bunda foydalanishga kelib tushish sanasi (oy, yil), foydalanish joyi (bo‘linmalar bo‘yicha) va ulardan foydalanish muddati mobaynida moddiy javobgar shaxslar ko‘rsatiladi.

69. Agar inventar va xo‘jalik jihozlarining qiymati bir birlik (komplekt) uchun xarid qilish paytidagi bazaviy hisoblash miqdorining o‘n baravaridan ortiq bo‘lsa, tashkilot ularni foydalanishga berishda ushbu inventar va xo‘jalik jihozlarining qiymatini muddati kechiktirilgan xarajatlarga kiritishi mumkin. Bunda kechiktirilgan xarajatlarni kamaytirish, ya‘ni ularni xarajatlarga hisobdan chiqarish quyidagi usullardan birini qo‘llash orqali amalga oshiriladi:

qiymatni ishlab chiqarilgan mahsulot (ishlar, xizmatlar) hajmiga mutanosib ravishda hisobdan chiqarish;

teng me‘yorda.

70. Qiymatni ishlab chiqarilgan mahsulot (ishlar, xizmatlar) hajmiga mutanosib ravishda hisobdan chiqarish usulida kechiktirilgan xarajatlar summasini hisobdan chiqarish hisobot davrida ishlab chiqarilgan mahsulot (ishlar, xizmatlar) hajmining natural

ko'rsatkichidan va inventar hamda xo'jalik jihozlari tannarxining ko'rsatilgan inventar va xo'jalik jihozlarini foydali ishlatishning butun kutilayotgan muddatida mahsulot (ishlar, xizmatlar) ishlab chiqarishning taxmin qilinayotgan hajmiga nisbatidan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Qiymatni teng me'yoriy usulda hisobdan chiqarish inventar va xo'jalik jihozlarining tannarxidan hamda ushbu inventar va xo'jalik jihozlarini foydali xizmat muddatini hisobga olgan holda hisoblab chiqarilgan me'yorlardan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

71. Inventar va xo'jalik jihozlarining qiymatini xarajatlarga hisobdan chiqarish usullaridan birini qo'llash inventar va xo'jalik jihozlaridan foydali ishlatishning butun muddati mobaynida amalga oshiriladi.

72. Agar mahsulot (ishlar, xizmatlar) ishlab chiqarish muddatidan avval to'xtatilgan va uni tiklash kutilmayotgan bo'lsa, kechiktirilgan xarajatlarni hisobga oluvchi schyotlarda hisobga olinadigan inventar va xo'jalik jihozlarining qoldiq qiymati (inventar va xo'jalik jihozlari qiymatining hisobdan chiqarilmagan miqdori qoldig'i) tashkilotning moliyaviy natijalariga boshqa operasion xarajatlar sifatida hisobdan chiqariladi.

73. Tashkilotning inventar va xo'jalik jihozlarini ta'mirlash hamda ularga xizmat ko'rsatish bo'yicha xarajatlari (masalan, maxsus asbobni charxlash, alohida uzal va detallarni almashtirish va hokazolar) inventar va xo'jalik jihozlarining vazifasidan kelib chiqib ishlab chiqarish xarajatlari yoki davr xarajatlariga kiritiladi.

74. Foydalanish jarayonida inventar va xo'jalik jihozlari tannarxini ularning alohida qismlarini

almashtirish orqali o'zgartirishga yo'l qo'yilmaydi. Inventar va xo'jalik jihozlarning ayrim qismlarini almashtirish va ta'mirlash xarajatlari mazkur to'plamni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish xarajatlari sifatida belgilanadi.

75. Foydalanishda bo'lgan, biroq keyinchalik o'z vazifasi bo'yicha foydalanilmayotgan inventar va xo'jalik jihozlari boshqa operasion daromad sifatida realizasiya qilishning sof qiymati bo'yicha kirim qilinishi mumkin.

Bunda, ushbu inventar va xo'jalik jihozlari bo'yicha kechiktirilgan xarajatlarni hisobga oluvchi schyotlarda summa qoldig'i bo'lsa, ular ham hisobot davrining xarajatlari sifatida moliyaviy natijalarga kiritiladi.

76. Inventar va xo'jalik jihozlarning qiymatini ularni foydalanishga berish paytida to'liq ishlab chiqarish xarajatlariga yoki davr xarajatlariga hisobdan chiqarishda, foydalanishdagi inventar va xo'jalik jihozlarning keyinchalik saqlanishini ta'minlash maqsadida ularning hisobini syex omborchilari va alohida foydalanuvchilar bo'yicha balansdan tashqari schyotlarda yuritish lozim.

77. Inventar va xo'jalik jihozlari qiymatining ularni foydalanishga berishda hisobdan chiqarish tartibi, shuningdek, ularning qiymatini xarajatlarga kiritishning foydalanilayotgan usuli tashkilotning hisob siyosatida aks ettirilishi lozim.

78. Inventar va xo'jalik jihozlari qiymatini balansdan tashqari hisobvaraqlardan chiqarish u xaqiqatda hisobdan chiqarilganda va birlamchi hisob hujjatlar bilan tasdiqlangan taqdirdagina amalga oshiriladi.